

Konklusionsreferat fra

Møde i Det Sydslesvigske Samråd

mandag den 16. maj 2022 kl. 18.30
på Flensborghus

- Til stede:**
- Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig (DCB)**
v/ Christian Jürgensen, Bjarne Truelsen og Jens M. Henriksen
  - Dansk Skoleforening for Sydslesvig (Skolef.)**
v/ Andrea Heimrath og Søren Neess Priisholm
  - Dansk Kirke i Sydslesvig (DKS)**
v/ Uwe Nissen og Hasse Neldeberg Jørgensen
  - Dansk Sundhedstjeneste for Sydslesvig (DS)**
v/ Randi Kuhnt
  - Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger (SdU)**
v/ Mads Lausten
  - Sydslesvigsk Forening (SSF)**
v/ Gitte Hougaard-Werner, Kirsten V. Weiss og Jens A. Christiansen
  - Friisk Foriining**
v/ Ute Jessen og Ilwe Boysen
  - Organisationer tilsluttet Sydslesvigsk Forening (De tilsluttede)**
v/ Henry Bohm
  - Sydslesvigsk Vælgerforening (SSW)**
v/ Christian Dirschauer og Martin Lorenzen
  - Grænseforeningen (GF)**
v/ Else Tornbo
- Afbud:**
- Jytte Nickelsen (DKS)**
  - Udo Jessen (Skolef.)**
  - Anders Kring (SdU)**
  - Tinne Virgils og Tom Petersen (DS)**
- Gæster:**
- Kim Andersen (Generalkonsul)**
  - Rasmus Meyer (SSF)**
  - Camilla Sørensen (Journalist, FLA)**
- Referat:** Jens A. Christiansen og Tine Andresen (SSF)

Dagsorden:

1. Valg af ordstyrer.
2. Godkendelse af konklusionsreferat fra den 24. marts 2022.
3. Fastlæggelse af den endelige dagsorden.
4. Meddelelser.
5. "En hal for alle e.V." v/Christina Mohrbach og Jette Waldinger-Thiering, Egernførde.
6. Vurdering af landdagsvalget 2022 v/SSW.
7. Strukturdebat:
  - Orientering til medlemmerne af Det Sydslesvigske Samråd v/DKS.
  - Regionalmøderne.
8. Spørgetid.
9. Eventuelt.

Formand Gitte Hougaard-Werner byder velkommen og kommer ind på mødernes starttidspunkter. Man har startet ud med at spise kl. 18.30 så møderne begyndte kl. 19. På et tidspunkt blev det lavet om til, at man startede med at spise kl. 18, så møderne allerede kunne begynde kl. 18.30. Så gik der Corona i hele foretaget og efter alle online-møderne så er det af en eller anden grund gået tilbage til kl. 18.30 med spisning. Nu er det sådan, at der er nogen, der kommer kl. 18 og begynder at spise, andre kommer kl. 18.30, og der hersker lidt forvirring. Hvordan ønsker man det i fremtiden?

Desuden har det i Corona-tiden været sådan, at man både skulle til- og framelde sig til Tine, hvor det før i tiden var nok, hvis man meldte afbud. Det går vi også tilbage til nu. Gør man ikke det, så står man automatisk som at være til stede ved mødet.

Konklusioner:

- Møderne starter i fremtiden kl. 18 – med spisning mellem kl. 18 og 18.30. Selve møderne starter kl. 18.30.
- Samrådsmedlemmerne bedes fortsat at melde afbud til møderne til Tine Andresen på tine@syfo.de, hvis de er forhindret i at deltage.

1. Valg af ordstyrer

Gitte Hougaard-Werner vælges som ordstyrer.

2. Godkendelse af konklusionsreferat fra den 24. marts 2022

Referatet godkendes.

3. Fastlæggelse af den endelige dagsorden

Dagsordenen følges.

4. Meddelelser

SSF, Gitte Hougaard-Werner: SSF har startet op på mindretalslivet igen på behørig vis i samarbejde med SdU. Løveløbet som blev gennemført den 1. maj var et superspændende arrangement, der fandt sted 6 forskellige steder i Sydslesvig. Det blev taget rigtig godt imod, der var mange, der var med ude at gå eller løbe. Det var kultur og bevægelse. Det skal nu tages op til evaluering og vurdering, om det er noget, der er kommet for at blive eller om det var et engangsarrangement. Det er noget, som SdU og SSF nu i fællesskab skal finde ud af.

I hvert fald var det en dejlig dag – der var steder, hvor kirken kom med nogle andagter forud for løbet. Også det var alletiders. I næste støbeske ligger så Årsmøderne, der ligger lige om hjørnet. Som det ser ud nu, så kan vi fejre dem på behørig vis og som vi plejer. Det sker den 10.-12. juni. Vi satser på at komme tilbage til normaliteten.

SSF, Jens A. Christiansen: Folkemødet finder sted på Bornholm 16.-19. juni. Der er vi ved at nå i havn med et varieret program. Det primære er, at der foregår oplysning, paneldiskussioner, og der har vi sammen med Grænseforeningen et fuldbyrdet program alle dage. De slots, som det hedder i fagsproget, er følgende: efter velkomst og fællessang om torsdagen, så har vi et emne, der hedder "Grænseland og Ukraine" med Jørgen Kühl og Christian Juhl og eventuelt en yderligere politiker fra et sted i spektret. Så har vi Centralbiblioteket med "Grænselandsquiz". Torsdag eftermiddag har Flensborg Avis et emne, der hedder "Dækning af Tyskland i Danmark", bl.a. med Stefan Seidler og chefredaktøren fra Berlingske Tidende. Fredag har vi til at begynde med fællessang, så kommer Flensborg Avis med et emne der hedder "Manglende tyskkundskaber". Derefter har vi et slot, hvor vi kigger på "Genforeningen – set fra nord og syd", hvor SSF også deltager. Så har Grænseforeningens Ungdom et emne, hvor de bl.a. har inviteret den tyske ambassadør og Stefan Seidler. Så har den tyske ambassade et indspark, hvor jeg ikke kan sige mere til lige nu. Så har Sydslesvigudvalget et indslag, som de kalder "Ung i Grænselandet", hvor de bl.a. vil tage fat i nogle af kulturambassadørerne. Lørdag igen fællessang og Dansk Kirke i Sydslesvig, der vil fortælle om kirkens rolle i mindretallet. Så er det Sydslesvigudvalget igen, der vil fokusere på debatten om identitet og bindestreg. Et indslag, som ikke er helt på plads endnu, tager udgangspunkt i europæisk mindretalspolitik og hægter sig på projektet "Europas fremtid", som er et stort projekt i EU-sammenhæng, hvor vi fra FUEN også vil komme med nogle synspunkter. Så er der Sønderjysk kaffebord, hvor folk står i kø. Så kommer Sundhedstjenesten med et bidrag og så er der officiel afslutning søndag den 19.06. kl. 10.30. De forskellige organisationer har allerede meddelt, hvem der deltager, og der vil selvfølgelig komme et endeligt program, når vi nærmer os – også i forhold til indkvartering og transport.

SdU, Mads Lausten: SdU har sat et supplement til årsmødet i gang. Det hedder Gården-festival og henvender sig især til unge mennesker. Det finder sted på Tydal den 11.06. Det starter om eftermiddagen og går hele natten, men der er ekstra indsat Shuttlebusser, så de unge også har mulighed for at deltage i de andre møder.

SSF, Gitte Hougaard-Werner spørger ind til, om man har tænkt på, at lørdag er den dag, hvor der holdes rigtig, rigtig mange lokale møder, der har brug for deres unge mennesker som opbakning? Det er et fint initiativ, men man har i mange år netop også prøvet på at skabe en kutyme for, at de unge også kommer til de lokale møder. Ikke at vi trækker dem væk derfra.

SdU, Mads Lausten siger, at programmet er lagt op til, at "Gården Festival" hovedsageligt foregår om aftenen.

5. "En hal for alle e.V." v/Christina Mohrbach og Jette Waldinger-Thiering, Egernførde.

Christina Mohrbach (formand for samarbejdsrådet ved Jes Kruse-Skolen i Egernførde) og Jette Waldinger-Thiering (lærer og medlem af landdagen i Kiel) – næstformand og hhv. formand i "En hal for alle e.V." – præsenterer sammen med arkitekt Glenn Dierking deres vision og projekt. Alle kan følge med på en præsentation på storskærm.

Jette Waldinger-Thiering

Hvorfor en hal for alle? Drømmen startede i 2012. Visionen er, at der kommer en hal for **alle** foreninger i Egernførde. Man har afholdt workshops for alle grupper i mindretallet for, hvordan en sådan hal skal bruges. Disse workshops blev finansieret af SdU. Hallen skal både være et sport sted, et kultursted og et spisested til eleverne fra skolen i Egernførde og til ældre i byen.

Hvorfor står vi her i dag? Egernførde er et kraftværk. Egernførde er nedslidt. Samtidig er der rigtig mange elever på skolen. Egernførde er dog en dyr fornøjelse, derfor er man blevet enige om, at hallen skal bygges på sportspladsen. Alle (SSF, SdU og Skoleforeningen) vil bakke op om projektet. Primært har man beskæftiget sig med placeringen, volumen (hvor meget er der behov for?). Skitseforslaget i mappen der fordeles viser ikke et færdigt projekt. Det er kun de første ideer. Noget, man kan være fælles om. Man har talt med to halbyggefirmaer fra Danmark om prisen – det var dog før Corona. I aften er det heller ikke vigtigt, hvad det koster – i dag er det vigtigt at formidle ideen/visionen.

Glenn Dierking forklarer igen, hvad hallen er tænkt til: spisested, sport, teater.

Forsamlingsrum: biograf, udstillingsrum. Det er ikke for at trække noget væk fra Medborgerhuset, men det er til de større arrangementer. P-pladserne forbliver der, hvor de er.

Christina Mohrbach

Hvordan bliver den brugt, hvad skal der ske? Hvem må? Skolen bruger hallen i dagtimerne, børnehaverne kunne tilbyde motorik igen, brandvæsenet. Hvis mindretallet ikke selv kan fylde eller har brug for hallen, så lejes den ud til andre foreninger i Egernførde (resttider) – det gør de danske organisationer også hos "naboerne". I weekenden vil den også kunne lejes ud til andet. Mulighed for at holde årsmøde indenfor. Det er ikke bare en idrætshal – den skal være åben 24/7 – tilgængelig med en digital nøgle. Skolen, børnehaven samt børne- og ungdomshuset har prioritet. Det kunne være en "Hal for alle e.V." eller SdU sammen med Skoleforeningen, der bliver bygherre.

Der spørges ind til, om man har en idé om prisen og driftsomkostningerne?

Svaret er nej. Jordbundsforholdene skal eksempelvis først undersøges.

SSF, Gitte Hougaard-Werner påpeger, at SSF vil støtte det ideelt, ikke økonomisk, da man selv har Medborgerhuset.

6. Vurdering af landdagsvalget 2022 v/SSW.

SSW, Christian Dirschauer siger, at det har været et historisk valg – en stor succes ikke kun for SSW men for hele mindretallet. Der var en fantastisk opbakning alle steder fra. Stor tak til alle. SSW fik 5,7%, 79.000 stemmer. Det var det bedste resultat nogensinde. Det er faktisk kun SSF, der i 1947 var i stand til at samle over 200.000 stemmer. Det er en fremgang på

2,4%. Der er flere grunde til et så godt valgresultat: 1) Forbundsdaysvalget, der stadigvæk bærer SSW på grund af den store medieopmærksomhed før, op til og efter forbundsdaysvalget – og Stefan gør det fint. 2) Opbakningen i mindretallet – mange institutioner bakkede op om kampagnen med at sætte bannere op. 3) SSW ramte plet med kampagnen. Livet skal være til at betale. Det er noget vi alle oplever i hverdagen: fødevarer bliver dyrere, huslejen stiger osv. Vi kan konstatere, at vi også har haft en meget stor fremgang i Sydslesvig. Det er jo meget, meget vigtigt for os. Vi har næsten fået 49.000 stemmer alene i Sydslesvig. Vi går frem til 4 mandater, så vi har et større apparat, vi kan trække på – også med hensyn til medarbejdere. Det ser ud til, at vi har penge til 1,5 medarbejderstilling ekstra i landdagsgruppen. Vi ser frem til 5 fantastiske år.

7. Strukturdebat:

- **Orientering til medlemmerne af Det Sydslesvigske Samråd v/DKS.**

Til punktet foreligger der et bilag med følgende bemærkninger fra Kirkerådet som Hasse Neldeberg Jørgensen kommer ind på:

- Det giver DKS anledning til bekymring, at der i tilfælde af en ny foreningsstruktur for mindretallets organisationer og foreninger vil mangle et forum, hvor DKS kan deltage som ligeværdig partner i drøftelser af forhold af fælles betydning og interesse.
- DKS påskønner i højeste grad den sparring, meningsudveksling og gensidig inspiration, der udfolder sig i Samrådet.
- Kirkerådet lægger vægt på og påskønner den praktiske og tekniske bistand i det mangeårige samarbejde med f.eks. SSF og Skoleforeningen, der er med til at understøtte det kirkelige arbejde.
- Kirkerådet lægger vægt på, at brugen af ordet "effektivisering" tydeliggøres og eksemplificeres i den aktuelle debat! For DKS handler det i høj grad om at have øje for muligheder for en driftsoptimering gennem aftaler foreningerne imellem. Derfor beklager DKS også, at man i den aktuelle fase af strukturdebatten har valgt at se bort fra det oprindelige scenarie A.

SSF, Jens A. Christiansen mener, at det der tilkendegives i Kirkens notat, ikke er nyt. Det har i hele processen været klart, at Kirken var sin egen. Der skulle man jo så finde en løsning i forhold til en anden struktur af mere organisationspolitisk karakter. Selvom Kirken har den samme særlige position – ligesom SSW og muligvis også andre organisationer – så bør det ikke blokere for, at man organisationspolitisk i mindretallet eventuelt finder en anden form. Hvis der ikke er den åbenhed, så kan vi sådan set droppe de regionale møder. Vi skal finde nogen modeller, der passer og ikke lader andre i stikken, men man må også lige skelne mellem, hvor er der behov for en mere organisationspolitisk central styring til gavn for mindretallet, hvilket ikke behøver gå ud over kirken og andre. Den fleksibilitet bør stadig være til stede.

SSF, Gitte Hougaard-Werner tilføjer, at hun mener alle er enige om, at ligegyldigt, hvordan man organiserer sig i fremtiden, så er der ikke nogen broer, der bliver brudt til nogen. Fællesskabet er fællesskabet – uanset, hvordan vi får noget struktureret sammen eller ikke struktureret sammen.

DKS, Hasse Neldeberg Jørgensen kommenterer med, at kirken ikke ønsker at være en stopklods, men der er grænser og rammer. Hvem efterspørger en ny struktur? Hvem kan tillægges myndighed?

DS, Randi Kuhnt mener, at det er vigtigt at få denne udmeldelse fra Kirken med. For nogen er det mere problematisk end for andre. Det er vigtigt at tale om det på de regionale møder.

De Tilsluttede, Henry Bohm under sig over Kirkens udmelding, da det ikke er ny viden. Desuden er det dårligt timet i forhold til de regionale møder. Hvad er det, man ønsker? Diskussionen på de regionale møder burde være præget af højt til loftet.

- **Regionalmøderne.**

18. maj i Husum

23. maj i Slesvig

30. maj i Flensborg

Konklusioner:

- Der er ikke så mange tilmeldte til det første møde som man kunne have ønsket sig, men man er enige om, at gennemføre alle møderne som planlagt – om der nu er 5, 18 eller 30.
- Bibliotekets forskningsafdeling ved Mogens Rostgaard Nissen laver sin egen undersøgelse. Alle organisationer får en opfordring til at komme med forslag/lister til interviewpartnere, så man får et tværsnit rent geografisk, uddannelsesmæssigt osv. Man kan ikke selv melde sig til interview, men man kan prøve at komme på organisationernes lister. Her i maj/juni bliver interviewene ført og hen over sommeren bliver der så udarbejdet en rapport. Det er planlagt, at den skal være færdig i starten af september.
- Evaluering af regionalmøderne sker på det planlagte Samrådsmøde den 22. august. Her skal der træffes en beslutning af de folkevalgte, om hvordan man skal fortsætte. Mødet bliver et lukket arbejds møde og starter kl. 17.

8. Spørgetid.

Der er ingen spørgsmål.

9. Eventuelt.

Der er intet under eventuelt.

JAC/ta

16.06.2022